

Garai László Önkéntes

A kép 1917-ben készült, és nagybátyámat, Garai Lászlót ábrázolja az első világháborúban.

Garai nagyszüleimnek két gyerekük volt, mind a kettő Törökbecsén született. Az első anyám [1892--1972], a második Laci bácsi nevű nagybátyám. Laci bácsi 1893-ban született. A házban öt szoba volt, mert valami irodája is volt itt nagyapámnak. Volt szalon, ahol zongora volt, a külön nemű gyerekeknek külön szobájuk volt. Volt bennlakó fräulein. A nagyapám fontosnak tartotta, hogy a gyerekek a hochdeutschot tanulják meg. Ezért úgy döntöttek, hogy a bentlakó fräuleinnek hochdeutschot kell beszélnie. A Trudi von Trutschler nevű fräulein tehát úgy jött a házba, hogy

nagyapám elutazott Berlinbe, és megnézte, hogy kit visz haza. Sokáig ott volt náluk, amikor anyám tizenhat éves korában hazament az intézetből, akkor már nem. Így mind a ketten anyanyelvi szinten beszéltek a németet. Gyerekkorban rengeteget játszottak, a két testvér jóban volt.

Laci bácsi Szegeden elvégezte a gimnáziumot, aztán a KERAK-ot, és utána még valami egyéves tanfolyamot. A nagyanyám [Weisz Gizella] halála után [1921] nagyapám és Laci bácsi átköltözött Pancsovára. Laci bácsi a pancsovai malomban dolgozott, aminek később társtulajdonosa lett, nagyapám pedig nyugdíjba ment. A két férfi ott élt egyedül, Laci bácsi nem nősült meg.

A pancsovai házra már emlékszem, a háborúig minden nyáron lementünk. A pancsovai Fő utcán volt egy négyszobás, földszintes, tornácos ház. Laci bácsinak nem volt külön hálósobája, az úri szobában volt az ágya. Nagyapának volt. Volt egy nagy konyha, egy nagyon elegáns fürdőszoba, fekete kőből vagy márványból volt a kád. Rézhengerrel lehetett meleg vizet csinálni. Fafűtéses cserépkályha volt. Volt egy szakácsnő meg egy szobalány, ők egy szobában laktak. Nekem nagyon határozottan megmondták, hogy udvariasnak kell velük lenni, és néninek kell őket szólítani, szépen kell kérni, ha kérek valamit.

Laci bácsit 1942-ben, Pancsován agyonlőtték vagy a németek, vagy a helybeli fasiszták. Egy azóta egyébként Izraelban régen meghalt családi barátnőtől hallottam: ráfogták, hogy partizán-összekötő volt, kirángatták a házából, és agyonlőtték. Ez azonban nem valószínű, egyrészt azért nem, mert akkor még nem volt partizánhadsereg, másrészt azért sem -- és ez egy alapvető szempont --, mert anyám azt mondta, hogy ismeri az öccsét, nem lehetett partizán, nem olyan természetű volt.